

Odwołanie z zarządu jako przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę

Prawidłowe wypowiedzenie umowy o pracę z członkiem zarządu spółki kapitałowej ma bardzo istotne znaczenie w kontekście w szczególności możliwości dochodzenia przed sądem pracy niebagatelnych zazwyczaj roszczeń odszkodowawczych przez byłych członków zarządu w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę. Czy wobec tego sam fakt odwołania z zarządu może stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę?

W wyroku z 26 stycznia 2000 r. (I PKN 479/99) Sąd Najwyższy uznał, iż skoro pozbawienie członkostwa w zarządzie spółki jest równoznaczne z odebraniem danej osobie prawa do dokonywania czynności z zakresu zarządzania spółką, a celem nawiązania z nią stosunku pracy w danym przypadku jest zasadniczo umożliwienie jej uzyskiwania wynagrodzenia pracowniczego z tytułu pełnienia tego typu czynności (pracy) i uznanie, że ich wykonywanie stanowi jednocześnie zasadniczy element stosunku pracy, to oznacza to, iż pracownik zatrudniony w charakterze członka zarządu spółki, z chwilą jego odwołania z tego zarządu, traci możliwość wykonywania swojej podstawowej powinności pracowniczej (świadczenia pracy). Prowadzi to do wniosku, że z reguły pozbawienie członkostwa członka zarządu spółki jest równoznaczne z istnieniem przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie umowy o pracę takiej osobie, która w tym charakterze została w niej zatrudniona (na stanowisku członka zarządu) na podstawie umowy o pracę. Uchwała o odwołaniu ze stanowiska członka zarządu spółki może być oczywiście skarżona w trybie przepisów prawa handlowego. W przypadku jednakże, gdy odwołanie nie zostanie podważone na tej drodze, to zasadniczo należy uważać, iż stanowi ono wystarczającą okoliczność dla uznania wypowiedzenia umowy o pracę za uzasadnione, jeżeli pracownik został zatrudniony w charakterze członka zarządu spółki.

W wyroku z 15 marca 2006 r. (II PK 167/05) Sąd Najwyższy potwierdził, iż odwołanie ze stanowiska członka zarządu spółki, które nie zostało skutecznie podważone w trybie przepisów prawa handlowego, z reguły stanowi przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę (art. 45 § 1 kodeksu pracy) pracownikowi zatrudnionemu w charakterze członka tego zarządu. Ww. tezę podzielił Sąd Najwyższy także w wyroku z 2 marca 2011 r. (II PK 201/10).

W wyroku z 12 grudnia 2013 r. (I PK 88/13) Sąd Najwyższy doprecyzował wyżej wskazaną tezę, iż odwołanie ze stanowiska członka zarządu spółki z reguły stanowi przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę, poprzez podkreślenie, że przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie umowy o pracę musi być rzeczywista i istnieć w chwili dokonania wypowiedzenia. Należy zatem przyjąć, że wypowiedzenie umowy o pracę członkowi zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z powodu odwołania go z zarządu może być dokonane wyłącznie na podstawie już podjętej (uprzedniej) w tej sprawie uchwały (decyzji) uprawnionego organu, a więc nie jest prawidłowa sytuacja, w której uchwała (decyzja) uprawnionego organu zapada już po złożeniu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę.

Reasumując:

- **odwołanie ze stanowiska członka zarządu spółki, które nie zostało skutecznie podważone w trybie przepisów prawa handlowego, z reguły stanowi przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi zatrudnionemu w charakterze członka tego zarządu,**
- **wypowiedzenie takie może być dokonane wyłącznie na podstawie już podjętej (uprzedniej) w tej sprawie uchwały (decyzji) uprawnionego organu.**

radca prawny Miłosz Hady